

Verslag van ons verblijf in Claggan Cottage van 27 juli tot 17 augustus 2018

Frans Ellenbroek

Mijn vrouw, Lucielle Biesheuvel, en ik hadden deze zomer het voorrecht om samen te genieten van een verblijf van drie weken in County Mayo, met Claggan Cottage van *de Polranny Pirates* als comfortabele uitvalsbasis. Een mooier overgangsritueel van mijn lange periode als museumdirecteur naar het fulltime kunstenaarschap had ik niet kunnen dromen. Een rondreis van een week door het zuiden en westen van Ierland bracht ons naar County Mayo, een van de weinige delen in Ierland die ik nog niet had gezien tijdens het verblijf van een half jaar in 1978 toen ik er als bioloog onderzoek deed naar de Ierse Dwergspitsmuis, als gast van Galway University College in het biologisch veldstation in de Burren. In Mayo zag ik: we hebben het mooiste voor het laatst bewaard.

Weerzien na 40 jaar

In Ierland is in die 40 jaar veel veranderd en ook veel hetzelfde gebleven. Zo was ik gechoqueerd door wat de planologen intussen met sommige stadjes en dorpen hadden gedaan en dacht ik met weemoed terug aan mijn telefoongesprekken in telefooncellen, waar je eerst aan een slingertje moest draaien voor contact met een heuse telefoniste, die vertelde hoeveel muntstukken ik moest inwerpen, waarna ze me met de mededeling 'hang on' soms minutenlang liet wachten op de gewenste verbinding. De natuur heeft zwaar geleden onder de succesvolle bestrijding van de armoede, Ierland is een modern en welvarend land geworden. Maar gelukkig is er nog heel veel van de venen overgebleven, zeker in het prachtige county Mayo.

Wat zeker niet veranderd is, zijn de mensen. Zo vriendelijk en relaxed vind je ze nergens. De tongval klinkt als muziek in mijn oren. De gewoonte om vreemdelingen te groeten ken ik natuurlijk ook wel van het Nederlandse platteland, maar hier zit de vriendelijkheid nóg dieper in de genen, lijkt het wel. Ik herinner me dat ik bij mijn eerste bezoek aan dit land sommige gewoontes nog even moest leren plaatsen, zoals de steevaste begroeting in winkels: 'Are you OK now?'. Nadat ik één keer op die vraag had gereageerd met een verslag van mijn gemoedstoestand, leerde ik de ware betekenis ervan kennen. Maar het informeren naar elkaars welbevinden is hier toch vaak oprecht en gemeend en leidt niet zelden tot een leuk gesprek met een wildvreemde. In de omgeving van onze cottage wisten de mensen ook snel dat we dat Hollandse koppel kunstenaars waren.

Op pad

Afhankelijk van het zeer wisselende, maar bijna altijd aangename weer (We liepen de Nederlandse hittegolf mis!), werd er fanatiek geschilderd, gewandeld of geluierd. Tot de hoogtepunten van onze verkenningen behoorden Achill Island, het Museum of Irish Country Life in Castlebar (prachtig museum), de archeologische site Ceide Fields, enkele schitterende wandelingen in Ballycroy National Park (zoals de 'Derrada, Erris Head en Letterkeen Loop Walks') of langs het strand van Mulranny, en een bezoek aan het Visitor Centre van het park, gevestigd in een buitengewoon fraai, modern gebouw. Als mijn collectie Ierse landschappen in acryl- en olieverf ruim genoeg is mag ik ze er misschien nog wel eens exposeren.

Om praktische redenen had ik ervoor gekozen doeken en olieverven thuis te laten en alleen wat papier en acrylverf mee te nemen. Het kleine formaat dwong me tot anders werken dan ik gewend was en dat leverde een reeks van ruim 20 werkjes op van 17,5 x 17,5 cm, die ik al in november

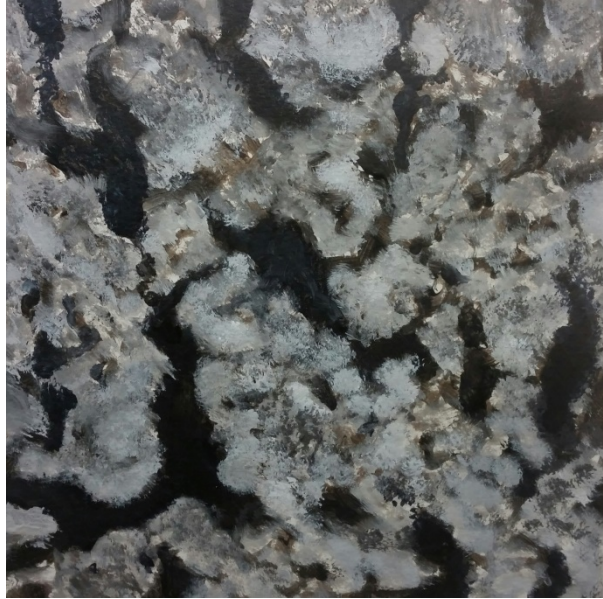
tentoon kon stellen in Tilburg. Intussen werk ik sommige van die kleine acrylschetsen uit in olieverf op een groter formaat.

Het landschap en de lange geschiedenis van natuur en cultuur die je erin kunt lezen heeft me enorm geïnspireerd. Als ik nadenk over het waarom daarvan, schiet me als eerste het woord 'weerbarstig' te binnen. Het is een landschap dat weliswaar vrijwel overal door mensenhanden is bewerkt, maar vaak niet volledig bedwongen, zoals in Nederland. De natuur dwingt respect af, zij is niet zomaar vanzelf je vriend, ze is soms lief en mooi, maar vaak ook ruig en onvoorspelbaar. Samen met het grillige weer zorgt hier de natuur voor een boeiend spel van wind, water, zand en zon, waardoor alles voortdurend verandert van sfeer en kleur.

Vaak werd ik overweldigd door de ruimte en de spectaculaire uitzichten, maar ook vroegen details de aandacht en 'zoomde ik in' op de turf, de stenen, de planten aan mijn voeten.

De ochtenden en avonden in Cleggan Cottage

Hoewel ik thuis ook wel eens een stevig ontbijt pleeg te nemen, gaan in Engeland of Ierland de remmen altijd los en kies ik voor 'full English of full Irish' waartussen geen verschil bestaat.

Bovendien moet er aan het begin van een lange en zware wandeling altijd eerst goed brandstof worden ingenomen. 's Avonds was de brandstof natuurlijk turf. Niets is heerlijker dan na een dag in de buitenlucht staren in het turfvuur. De turf, het veen, het hoort zo bij hier. Net als de wind en de regen, de woekerende mossen en varens, de ruïnes en andere restanten van een lang verleden. Op de een of andere manier dringen de eeuwigheid en de tand des tijds hier in Ierland intenser bij me binnen dan elders. Nu nog meer dan toen, omdat er sinds mijn vorige verblijf een half mensenleven is verstreken. De vlammen die in hoog tempo de resten van duizend jaar geschiedenis weglukken geven me een ongekend besef van tijd. Dát gevoel moet op het doek.

Vóór het vuur en ná het eten maakten we steevast een wandelingetje naar het nabijgelegen schiereiland, dat begint bij de *boat club* met een oeververbinding bestaand uit een dijkje en een brug. We liepen tot voorbij de planeten tot het ons te blubberig werd en keerden dan weer terug, met turfvuur, Ierse whisky en een goed boek (voor my Stephen Fry's onvolprezen *Mythos*) in het vooruitzicht. Het leerde ons even de getijdentabel te bestuderen, want één keer moesten we op de terugweg tot bijna aan de knieën door het water waden.

Vogels

Hoewel ik in mijn werkzame leven veel tijd besteedde aan de kunst en het runnen van een museum, bleef ik ook altijd nog wel een beetje bioloog en kijk ik naar planten en vogels. Dus ging de verrekijker steeds mee op onze wandelingen. 'Peterson' (vogelgids) en eerder door een echte ornitholoog samengestelde lijst bereidde ons voor op wat we mochten verwachten. Het eerste waar ik aan dacht, waren de wulpen. Je hoort ze altijd en overal en ik word vrolijk van hun extatische lied, dat soms de indruk wekt van een hemels orgasme. Ik hoef nu niet alle vogelsoorten op te noemen die we zagen, dat is niet zo boeiend, maar misschien wel wat me bijbleef. Op een ochtend zag ik vanuit het raam Boomkruipers, die hier Taiga Boomkruipers zijn. De fauna verschilt hier wat van die van Engeland en het vasteland van Europa, dat was me natuurlijk wel bekend, vanwege mijn Dwergspitsmuizen, die – aan het eind van de IJstijd - in tegenstelling tot de Bosspitsmuis de oversteek naar dit eiland heeft kunnen maken. Door dezelfde oorzaak zijn hier geen mollen en slangen. Dat laatste gemis wordt hier al eeuwen toegeschreven aan Gods wens om Ierland uit te verkoren en vrij te houden van duivelse creaturen.

Ik noem graag nog de Waterspreeuw ('Dipper') die ik zo graag had gezien op onze wandeling langs de 'Holes River' (Letterkeen Loop Walk) en die ik daar eigenlijk ook had verwacht. Een soort waar ik eveneens op hoopte was de Raaf, de hoop was niet vergeefs, want een dag vóór ons vertrek zagen we vanuit de auto op de heenweg een dode haas langs de weg, waar op de terugweg twee raven van aten. Ik houd van alle vogels, maar van sommige net iets meer, zoals de Wulp vanwege zijn mooie

zang, de Waterspreeuw vanwege zijn grappige bewegingen en de Raaf omdat ik geen indrukwekkender vogel ken dan deze, met zijn zwarte gestalte en door merg en been klinkende roep.

We hopen hier weer eens terug te komen, dat spreekt voor zich.